

ĐỀ CƯƠNG HỌC PHẦN

1.Mã học phần: ITS3070

2.Số tín chỉ: 3

3.Học phần tiên quyết: Không

4.Ngôn ngữ giảng dạy: Tiếng Việt

5.Giảng viên:

Họ và tên: Bùi Thành Nam

Chức danh: học hàm, học vị: PGS.TS

Thời gian, địa điểm làm việc: Từ 8h – 17h các ngày thứ 2 – thứ 6 tại phòng 604C nhà E

Địa chỉ liên hệ: Phòng Đào tạo, Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, 336 Nguyễn Trãi, Thanh Xuân, Hà Nội.

Điện thoại, email: 0915.400.035; btnam224@yahoo.com

6.Mục tiêu của học phần:

Học phần cung cấp những kiến thức cơ bản về kinh tế các nước châu Mỹ. Học phần tập trung cung cấp kiến thức về sự phát triển và cơ chế vận hành của nền kinh tế Hoa Kỳ, từ đó có thể tiếp tục mở rộng nghiên cứu các vấn đề liên quan đến sự phát triển của nền kinh tế và các mối quan hệ kinh tế quốc tế của Hoa Kỳ. Học phần cũng trang bị cho sinh viên một số kiến thức cơ bản về kinh tế Canada, Brazil, Argentina, Mexico và xu thế hội nhập kinh tế khu vực của Mỹ Latinh.

7.Chuẩn đầu ra của học phần:

7.1. Kiến thức:

+ Sinh viên ***vận dụng*** được những kiến thức cơ bản về nền kinh tế Hoa Kỳ, Canada, Brazil, Argentina, Mexico những thực thể quan trọng hàng đầu trong nền kinh tế thế giới nói chung và trong quan hệ kinh tế với Việt Nam nói riêng.

+ Sinh viên ***giải thích*** được những kiến thức về các vấn đề liên quan đến sự phát triển của nền kinh tế Hoa Kỳ, Canada, Brazil, Argentina, Mexico và xu thế hội nhập kinh tế khu vực của Mỹ Latinh .

+ Từ những hiểu biết về nền kinh tế Hoa Kỳ, Canada, Brazil, Argentina, Mexico và xu thế hội nhập kinh tế khu vực của Mỹ Latinh, sinh viên phân tích, thảo luận và bước đầu đưa ra dự báo các xu hướng phát triển của nền kinh tế cũng như trọng tâm quan hệ kinh tế của các nước nói trên trong và phạm vi ngoài khu vực.

7.2. Kỹ năng:

+ Sinh viên có khả năng vận dụng những kiến thức về kinh tế các nước châu Mỹ trong khuôn khổ ngành Quốc tế học phục vụ các công tác quản lý, đối ngoại, giao dịch với các đối tác nước ngoài. Sinh viên cũng có thể tham gia tốt các công việc liên quan đến công tác nghiên cứu về quan hệ quốc tế nói chung.

+ Thông qua các hình thức như thảo luận, làm việc theo nhóm, sinh viên sẽ được rèn luyện kỹ năng trình bày vấn đề, làm việc với người khác và làm việc theo nhóm.

+ Các kỹ năng tư duy, phân tích và ra quyết định cũng như các kỹ năng phát hiện và giải quyết vấn đề sẽ được củng cố và nâng cao thông qua các bài tập nghiên cứu và nhận định về chính sách đối ngoại.

7.3. Thái độ (phẩm chất đạo đức cá nhân)

+ Sinh viên tôn trọng sự đa dạng về quan điểm, niềm tin trong công việc. Sinh viên cảm thấy hứng thú tìm hiểu, nghiên cứu về khu vực học nói chung và về châu Mỹ nói riêng.

+ Sinh viên cảm thấy tự tin trong việc tự nghiên cứu và phát huy khả năng độc lập trong tư duy.

+ Sinh viên có thể xác định được khả năng, ưu thế cá nhân để từ đó đề ra được định hướng học tập và việc làm trong tương lai.

8. Phương pháp kiểm tra, đánh giá:

8.1. Kiểm tra đánh giá thường xuyên: 10%

8.2. Kiểm tra đánh giá định kỳ

- Bài tập giữa kỳ: 30%
- Bài tiểu luận cuối kỳ 60%

8.3. Tiêu chí đánh giá các loại bài tập

+ Bài tập giữa kỳ:

- Sinh viên đăng ký thuyết trình vào các buổi seminar theo lịch tuần đề ra ở trên
- Mỗi sinh viên có 15 phút trình bày vấn đề quan tâm tại mỗi buổi Seminar. Trong đó, trình bày tóm tắt báo cáo trong 5 phút, trả lời câu hỏi 10 phút.

+ Bài tiểu luận cuối kỳ:

- Nội dung: Xác định vấn đề nghiên cứu, nhiệm vụ nghiên cứu rõ ràng, hợp lý; Thể hiện kỹ năng phân tích, tổng hợp trong việc giải quyết các nhiệm vụ nghiên cứu.
- Hình thức: Cấu trúc bài viết logic, hệ thống; Ngôn ngữ trong sáng, trích dẫn hợp lệ; Trình bày đẹp, hình ảnh, bảng biểu minh họa phù hợp; dung lượng từ 10 - 15 trang.
- Thời hạn nộp: thứ 2 Tuần 14, tại VP Khoa

9. Giáo trình bắt buộc:

- Bergsten, *The United States and the World Economy*, Institute for International Economics, 2005
- Cohen, *Politics and Economic Policy in the United States*, Houghton Mifflin, 2005
- Destler, *American Trade Politics*, Institute for International Economics, 2005
- Daniel Cohen & Michelle Deboneuil, *Phác thảo nền kinh tế Mỹ*, NXB Chính trị Quốc gia, HN 2001
- Jonathan Hughes, *American Economic History*, Northwestern University, Harper Collins 1990
- Bùi Thành Nam, *Bài giảng Kinh tế các nước châu Mỹ*, Khoa Quốc tế học, Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn
- Welldell C. Gordon, *The Political Economy of Latin America*, Columbia University Press, 1965.
- Fernando Lorenzo & Marcel Vailant, *Mercosur and the Creation of the Free Trade Area of the Americas*, Woodrow Wilson International Center, Washington DC, 2005

10. Tóm tắt nội dung học phần:

Học phần sẽ tập trung giới thiệu về lịch sử hình thành và quá trình phát triển của nền kinh tế Hoa Kỳ, từ đó rút ra các đặc điểm quan trọng cấu thành lên sức mạnh kinh tế của quốc gia này. Học phần cũng sẽ giới thiệu các đặc điểm cấu trúc và sự vận hành của nền kinh tế một số nước Mỹ Latinh tiêu biểu. Một nội dung quan trọng khác cũng được đề cập tới là quá trình hội nhập kinh tế của khu vực Mỹ Latinh, khu vực chứa đựng nhiều tiềm năng hợp tác và phát triển kinh tế đối ngoại.

11.Nội dung chi tiết học phần:

PHẦN 1

Chương 1: Giới thiệu chung về học phần

1.1 Đối tượng nghiên cứu

1.2 Tầm quan trọng của học phần

1.2.1 Vai trò của châu Mỹ với tư cách một ngành khoa học

1.2.2 Vai trò của châu Mỹ đối với sự phát triển

1.3 Nội dung và phương pháp nghiên cứu

1.3.1 Nội dung học tập và nghiên cứu

1.3.2 Phương pháp nghiên cứu

Chương 2: thực trạng nền kinh tế Hoa Kỳ

2.1 Khái quát về địa lý kinh tế Hoa Kỳ

2.1.1 Các khu vực tập trung nguồn tài nguyên

2.1.2 Các khu vực kinh tế quan trọng

2.1.2.1 Siêu đô thị - *Megalopolis*

2.1.2.2 Khu vực trọng điểm chế tạo

2.1.2.3 Khu vực trọng điểm nông nghiệp

2.2 Khái quát về quá trình hình thành nền kinh tế Hoa Kỳ

2.2.1 Kinh tế Hoa Kỳ thời kỳ tiền thuộc địa

2.2.2 Kinh tế Hoa Kỳ giai đoạn lập quốc đến nội chiến

2.2.3 Kinh tế Hoa Kỳ từ sau nội chiến đến trước Chiến tranh thế giới thứ I

2.2.4 Kinh tế Hoa Kỳ giai đoạn giữa hai cuộc Chiến tranh thế giới

2.2.5 Thời kỳ thịnh vượng từ sau Chiến tranh thế giới thứ II tới giữa những năm 1970

2.2.6 Thời kỳ trì trệ và cải cách từ giữa thập niên 1970 đến cuối 1980

2.2.7 Xây dựng nền “kinh tế mới” trong những năm 1990

2.2.8 Tăng cường an ninh kinh tế thập niên đầu thế kỷ XXI

2.3 Các đặc điểm kinh tế Hoa Kỳ

2.3.1 Quản lý phi tập trung

2.3.2 Nền kinh tế được quốc tế hoá cao

2.3.3 Sức mạnh khoa học kỹ thuật, công nghệ

2.3.4 Nền giáo dục tiên tiến

2.3.5 Ứng dụng thành tựu kỹ thuật quân sự vào kinh tế dân sự

2.3.6 Cơ cấu kinh tế hiện đại, linh hoạt

2.3.7 Kinh tế đối ngoại đóng vai trò quan trọng ổn định kinh tế vĩ mô

2.3.8 Thu hút chất xám đóng vai trò quan trọng đối với sự phát triển

Chương 3: Sự vận hành của nền kinh tế Hoa Kỳ

3.1 Điều hành kinh tế vĩ mô

3.1.1 Khái quát về vai trò điều tiết kinh tế của chính phủ Hoa Kỳ

3.1.1.1 Các mục tiêu kinh tế vĩ mô

3.1.1.2 Mục tiêu an sinh xã hội

3.1.2 Hoạch định chính sách kinh tế Hoa Kỳ

3.1.2.1 Chính sách kinh tế của chính phủ

3.1.2.2 Vai trò của Cục Dự trữ Liên bang FED

3.1.3 Hệ thống công cụ điều hành kinh tế vĩ mô

3.1.3.1 Chính sách tài khoá

3.1.3.2 Chính sách tiền tệ

3.2 Khái quát về các ngành sản xuất của Hoa Kỳ

3.2.1 Công nghiệp chế tạo

3.2.2 Các ngành dịch vụ quan trọng

3.2.3 Hoạt động thương mại

3.2.4 Tài chính, bảo hiểm, bất động sản

3.2.5 Công nghiệp xây dựng và khai thác

3.2.6 Nông lâm nghiệp

3.2.7 Giao thông vận tải và viễn thông

3.3 Khái quát về sự hoạt động của các công ty Hoa Kỳ

3.3.1 Sự thành lập và hoạt động của các công ty Hoa Kỳ

3.3.1.1 Chế độ sở hữu

3.3.1.2 Cách thức huy động vốn

3.3.2 Vai trò của các công ty xuyên quốc gia Hoa Kỳ

3.3.3 Vai trò của hệ thống doanh nghiệp vừa và nhỏ

3.3.4 Vai trò của hệ thống doanh nghiệp công

3.4 Những khó khăn, thách thức của kinh tế Hoa Kỳ

3.4.1 Sự quá độ của nền văn minh hậu công nghiệp

3.4.2 Sự không ổn định của thị trường tài chính

3.4.3 Thâm hụt thương mại ngày càng tăng

3.4.4 Thâm hụt ngân sách quốc gia lớn

Chương 4: Chính sách kinh tế đối ngoại của Hoa Kỳ

4.1 Chính sách thương mại Hoa Kỳ

4.1.1 Khái quát về các cơ quan ban hành chính sách thương mại

4.1.1.1 Vai trò của cơ quan lập pháp

4.1.1.2 Vai trò của các cơ quan hành pháp

4.1.2 Tư tưởng chủ đạo trong hoạch định chính sách thương mại

4.1.2.1 Khái quát về quá trình hình thành tư tưởng thương mại tự do

4.1.2.2 Thực thi chính sách thương mại tự do của Hoa Kỳ

4.1.3 Các công cụ trong chính sách thương mại Hoa Kỳ

4.1.3.1 Công cụ thuế quan

4.1.3.2 Công cụ phi thuế quan

4.1.4 Chính sách thương mại của Hoa Kỳ đối với một số đối tác chủ yếu

4.1.4.1 Chính sách thương mại của Hoa Kỳ đối với EU

4.1.4.2 Chính sách thương mại của Hoa Kỳ đối với Mỹ Latinh

4.1.4.3 Chính sách thương mại của Hoa Kỳ đối với châu Á – Thái Bình Dương

4.1.5 Quan hệ thương mại của Hoa Kỳ

4.1.5.1 Quan hệ với EU

4.1.5.2 Quan hệ với Mỹ Latinh

4.1.5.3 Quan hệ với châu Á – Thái Bình Dương

4.2 Chính sách hỗ trợ phát triển của Hoa Kỳ

4.2.1 Khái quát về các cơ quan quản lý ODA

4.2.2 Định hướng chung trong chính sách hỗ trợ ODA

4.2.3 Nguyên tắc cấp ODA

4.2.4 Tình hình cấp ODA

CHƯƠNG 5 QUAN HỆ KINH TẾ VIỆT NAM - HOA KỲ

5.1 Khái quát về quan hệ Hoa Kỳ - Việt Nam trước khi bình thường hoá

5.1.1 Giai đoạn trước 1945

5.1.2 Giai đoạn từ sau 1945 đến 1975

5.1.3 Giai đoạn chuẩn bị các điều kiện bình thường hoá quan hệ

5.2 Quan hệ kinh tế Hoa Kỳ - Việt Nam từ sau khi bình thường hoá

5.2.1 Giai đoạn tạo niềm tin 1995 – 2000

5.2.2 Hiệp định thương mại song phương BTA Việt Nam – Hoa Kỳ

5.2.3 Quan hệ thương mại - đầu tư Hoa Kỳ - Việt Nam từ sau khi ký BTA

5.2.4 Các quan hệ kinh tế khác

PHẦN II

CHƯƠNG 6. KHÁI QUÁT NỀN KINH TẾ CANADA

6.1 Các nguồn lực phát triển kinh tế Canada

6.1.1 Điều kiện tự nhiên, xã hội và nhân văn

6.1.2 Tài nguyên, khoáng sản

6.1.3 Nguồn nhân lực và hệ thống giáo dục

6.2 Lịch sử phát triển kinh tế Canada

6.2.1 Kinh tế Canada giai đoạn tiền độc lập

6.2.2 Giai đoạn đầu thế kỷ XX đến chiến tranh Thế giới thứ hai

6.2.3 Kinh tế Canada từ sau chiến tranh thế giới thứ hai đến nay

6.3 Chính sách kinh tế đối ngoại và quan hệ kinh tế đối ngoại của Canada

6.3.1 Chính sách hội nhập của Canada

6.3.2 Quan hệ kinh tế đối ngoại của Canada với các đối tác chủ yếu.

6.3.3 Quan hệ kinh tế Canada – Việt Nam

CHƯƠNG 7 KHÁI QUÁT KINH TẾ CÁC NƯỚC MỸ LATINH

7.1. Khái quát về nguồn lực phát triển của Mỹ Latinh.

7.1.1 Nguồn nhân lực

7.1.2 Tài nguyên, khoáng sản chủ yếu

7.1.3 Môi trường tự nhiên và nền tảng văn hoá – xã hội

7.2. Chính sách công nghiệp hoá

7.2.1 Giai đoạn từ sau Thế chiến II đến thập niên 1980

7.2.2 Giai đoạn thực thi chính sách hướng xuất khẩu từ sau thập niên 1980

7.3. Quá trình hội nhập kinh tế khu vực Mỹ Latinh

7.3.1 Hội nhập kinh tế khu vực lần thứ nhất

7.3.1.1 Nguyên nhân hình thành các liên kết khu vực

7.3.1.2 Tiến trình hội nhập khu vực

7.3.1.3 Đặc điểm chủ yếu của các tiểu khu vực

7.3.2 Hội nhập kinh tế khu vực lần 2

7.3.2.1 Bối cảnh thế giới và khu vực thập niên 1980

7.3.2.2 Các hình thức liên kết chủ yếu của khu vực

7.3.3.2 Các khu vực kinh tế chủ yếu

7.3.3. Tiến trình đàm phán thành lập FTAA và vai trò của Mỹ Latinh

7.3.3.1 Vai trò của các tiểu khu vực trong tiến trình đàm phán

7.3.3.2 Vai trò của các nước lớn trong khu vực

7.4. Quan hệ kinh tế đối ngoại của Mỹ Latinh

7.4.1 Quan hệ với Mỹ

7.4.2 Quan hệ với Liên minh châu Âu EU

7.4.3 Quan hệ với Nhật Bản

7.4.4 Quan hệ giữa các tiểu khu vực ở Mỹ Latinh

7.4.5 Quan hệ kinh tế Việt Nam – Mỹ Latinh

7.5. Các nền kinh tế có vai trò quan trọng ở Mỹ Latinh

7.5.1 Kinh tế Brazil

7.5.2 Kinh tế Mexico

7.5.3 Kinh tế Argentina

7.5.4 Kinh tế Venezuela.